

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Charta prioris divisionis imperij inter Lotharium, Pippinum, & Ludovicum
filios Ludovici Pij Imperatoris, facta anno Christi DCCCXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

CHARTA DIVISIONIS IMPERII
INTER LOTHARIVM, PIPPINVM, ET LVDOVICVM
FILIOS LVDOVICI PII IMPERATORIS.

Nunc primùm edita ex veteri codice MS. bibliotheca Colbertina.

Divisio imperij Domni Hludouici inter dilectos filios suos, inter
Hlotharium videlicet & Pippinum & Hludouicum,
anno quarto imperij sui.

IN nomine Domini Dei & Salvatoris nostri Iesu Christi. Hludouicus divina ordinante providentia Imperator Augustus. Cùm nos in Dei nomine anno incarnationis Domini octingentesimo septimo decimo, Indictione decima, annoque imperij nostri quarto, mensè Julio, Aquisgrani palatio nostro more solito sacrum conventum & generalitatem populi nostri propter ecclesiasticas vel totius imperij nostri utilitates pertractandas congregassemus & in his studeremus, subito divina inspiratione actum est ut nos fideles nostri commonerent quatenus manente nostra incolomitate & pace undique à Deo concessa, de statu totius regni & de filiorum nostrorum causa more parentum nostrorum tractaremus. Sed quamvis hæc admonitio devotè ac fideliter fieret, nequaquam nobis nec his qui sanum sapiunt visum fuit ut amore filiorum aut gratia unitas imperij à Deo nobis conservati divisione humana scinderetur, ne fortè hac occasione scandalum in sancta Ecclesia oriretur & offensam illius in cujus potestate omnium jura regnorum consistunt incurreremus. Idcirco necessarium duximus ut jejuniis & orationibus & eleemosynarum largitionibus apud illum obtineremus quod nostra infirmitas non præsumebat. Quibus rite per triduum celebratis, nutu omnipotentis Dei, ut credimus, actum est ut & nostra & totius populi nostri in dilecti primogeniti nostri Hlotharij electione vota concurrerent. Itaque taliter divina dispensatione manifestatum placuit & nobis & omni populo nostro more solenni imperiali diademate coronatum & nobis & consortem & successorem imperij, si Dominus voluerit, communi voto constitui. Ceteros verò fratres ejus, Pippinum videlicet & Hludouicum æquivocum nostrum, communi consilio placuit regiis insigniri nominibus & loca inferiùs denominata constituere in quibus post decessum nostrum sub seniore fratre regali potestate potiantur juxta inferiùs adnotata capitula, quibus quam inter eos constituimus conditio continetur. Quæ capitula propter utilitatem imperij & perpetuam inter eos pacem conservandam & totius Ecclesiæ tutamen cum omnibus fidelibus nostris considerare placuit & considerata conscribere & conscripta propriis manibus firmare, ut Deo opem ferente, sicut ab omnibus communi voto actum est, ita communi devotione à cunctis

inviolabiliter conserventur ad illorum & totius populi Christiani perpetuam pacem. Salva in omnibus nostra imperiali potestate super filios & populum nostrum cum omni subjectione quæ patri à filiis & Imperatori ac Regi à suis populis exhibetur.

C A P. I.

Volumus ut Pippinus habeat Aquitaniam & Vvalconiam & marcham Tolosanam totam, & insuper comitatus quatuor, id est, in Septimania Carcassensem, & in Burgundia Augustudunensem & Avalensem & Nivernensem.

I I.

Item Hludovicus volumus ut habeat Bajoariam & Carentanos & Beheimos & Avaros atque Sclavos qui ab orientali parte Bajoariæ sunt, & insuper duas villas dominicales ad suum servitium in pago Nortgæ Luttraof & Ingoldestar.

I I I.

Volumus ut hi duo fratres, qui Regis nomine censentur, in cunctis honoribus intra suam potestatem distribuendis propria potestate potiuntur, tantum ut in episcopatibus & abbatis ecclesiasticus ordo teneatur, & in ceteris honoribus dandis honestas & utilitas fervetur.

I V.

Item volumus ut semel in anno, tempore opportuno, vel simul vel singillatim, juxta quod rerum conditio permiserit, visitandi & videndi & de his quæ necessaria sunt, & quæ ad communem utilitatem vel ad perpetuam pacem pertinent, mutuo fraterno amore tractandi gratia ad seniore fratrem cum donis suis veniant. Et si fortè aliquis illorum qualibet inevitabili necessitate impeditus venire tempore solito & opportuno nequiverit, hoc seniori fratri legatos & dona mittendo significet, ita duntaxat ut cum primùm possibilitas congruo tempore adfuerit, venire qualibet cavillatione non dissimulet.

V.

Volumus atque monemus ut senior frater, quando ad eum aut unus aut ambo fratres sui cum donis, sicut prædictum est, venerint, sicut ei major potestas Deo anente fuerit adtributa, ita & ipse illos pio fraternoque amore largiori dono remuneret.

V I.

Volumus atque jubemus ut senior frater junioribus fratribus suis, quando contra exterarum nationum auxilium sibi ferre ra-

tionabiliter expetiverint, juxta quod ratio dictaverit & temporis opportunitas permiserit, vel per se ipsum vel per fideles Milites & exercitus suos opportunum eis auxilium ferat.

V I I.

Item volumus ut nec pacem nec bellum contra exterarum & huic à Deo conservato imperio inimicas nationes absque consilio & consensu senioris fratris ulla tenus suscipere præsumant. Impetum verò hostium subito insurgentium vel repentinas incursionem juxta vires per se repellere studeant.

V I I I.

De legatis verò, si ab exteris nationibus vel propter pacem faciendam, vel bellum suscipiendum, vel civitates aut castella tradenda, vel propter alias qualibet majores causas directi fuerint, nullatenus sine senioris fratris conscientia eis respondeant, vel eos remittant. Si autem ad illum de quacunque parte Missi directi fuerint, ad quemlibet illorum primò pervenerint, honorificè eos cum fidelibus Missis usque ad ejus præsentiam faciat pervenire. De levioribus sanè causis juxta qualitatem legationis per se respondeant. Illud tamen monemus, ut quomodocunque se res in confinis eorum habuerint, semper ad senioris fratris notitiam perferre non neglegant, ut ille semper sollicitus & paratus inveniat ad quacunque necessitas & utilitas regni postulerit.

I X.

Præcipiendum etiam nobis videtur ut post decessum nostrum uniuscujusque vassallus tantum in potestate domini sui beneficium propter discordias evitandas habeat, & non in alterius. Proprium autem suum & hereditatem, ubicunque fuerit, salva justitia cum honore & securitate secundum suam legem unusquisque absque injusta inquietudine possideat, & licentiam habeat unusquisque liber homo, qui seniore non habuerit, cuicumque ex his tribus fratribus voluerit se commendandi.

X.

Si autem &, quod Deus avertat, & quod nos minimè optamus, evenerit ut aliquis illorum propter cupiditatem rerum terrenarum, quæ est radix omnium malorum,

rum, aut divisor aut oppressor Ecclesiarum vel pauperum extiterit, aut tyrannidem, in qua omnis crudelitas consistit, exercuerit, primò secretò secundùm Domini præceptum per fideles legatos semel, bis, & ter de sua emendatione commoneatur, ut si his renisus fuerit, accersitus à fratre coram altero fratre paterno & fraterno amore moneatur & castigetur. Et si hanc salubrem admonitionem penitus spreverit, communi omnium sententia quid de illo agendum sit decernatur; ut quem salubris ammonitio à nefandis actibus revocare non potuit, imperialis potentia communisque omnium sententia coerceret.

X I.

Reçtores verò Ecclesiarum de Francia talem potestatem habeant rerum ad illas pertinentium, sive in Aquitania, sive in Italia, sive in aliis regionibus ac provinciis huic imperio subiectis, qualem tempore genitoris nostri habuerunt vel nostro habere noscuntur.

X II.

De tributis verò & censibus vel metallis, quicquid in eorum potestate exigi vel haberi poterit, ipsi habeant, ut ex his in suis necessitatibus consulant & dona seniori fratri deferenda melius præparare valeant.

X III.

Volumus etiam ut si alicui illorum post decessum nostrum tempus nubendi venerit, ut cum consilio & consensu senioris fratris uxorem ducat. Illud tamen, propter discordias evitandas & occasiones noxias auferendas, cavendum decernimus, ut de exteris gentibus nullus illorum uxorem accipere præsumat. Omnium verò homines, propter pacem artiùs conligandam, ubicunque inter partes elegerint uxores ducant.

X IV.

Si verò aliquis illorum decedens legitimis filiis reliquerit, non inter eos potestas ipsa dividatur, sed potiùs populus pariter

conveniens unum ex eis, quem Dominus voluerit, eligat; & hunc senior frater in loco fratris & filij suscipiat, & honore paterno sublimato, hanc constitutionem erga illum modis omnibus conservet. De ceteris verò liberis pio amore pertractent qualiter eos more parentum nostrorum salvent & cum consilio habeant.

X V.

Si verò absque legitimis liberis aliquis eorum decesserit, potestas illius ad seniorem fratrem revertatur. Et si contigerit illum habere liberos ex concubinis, monemus ut erga illos misericorditer agat.

X VI.

Si verò alicui illorum contigerit, nobis decessentibus, ad annos legitimos juxta Ribuariam legem nondum pervenisse, volumus ut donec ad præfixitum annorum terminum veniat, quemadmodum modò à nobis, sic à seniore fratre & ipse & regnum ejus procuretur atque gubernetur. Et cum ad legitimos annos pervenerit, juxta taxatum modum sua potestate in omnibus potiatur.

X VII.

Regnum verò Italiae eo modo prædicto filio nostro, si Deus voluerit ut successor noster existat, per omnia subiectum sit sicut & patri nostro fuit, & nobis Deo volente præfenti tempore subiectum manet.

X VIII.

Monemus etiam totius populi nostri devotionem & sincerissimam fidei penè apud omnes gentes famosissimam firmitatem ut si is filius noster qui nobis divino nutu successerit absque legitimis liberis rebus humanis excellerit, propter omnium salutem & Ecclesie tranquillitatem & imperij unitatem in elegendo uno ex liberis nostris, si superstites fratri suo fuerint, eam quam in illius electione fecimus conditionem imitentur, quatenus in eo constituendo non humana sed Dei queratur voluntas adimplenda.

